

PŘÍPADOVÁ STUDIE:

zhodnocení přínosů projektu

„ROLE MĚST V INTEGRACI SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ ROMSKÉ LOKALITY – Praha 14“

1 Identifikace případové studie

1.1 Identifikační údaje projektu	
Název projektu	ROLE MĚST V INTEGRACI SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ ROMSKÉ LOKALITY – PRAHA 14
Číslo projektu	CZ.1.04/5.1.01/77.00083
Oblast podpory	Oblast podpory 5a.1 Mezinárodní spolupráce
Zaměření projektu	Řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit
Cíl projektu	Cílem projektu je prostřednictvím výměny zkušeností a dobré praxe se zahraničními partnery přispět k aktualizaci stávajících strategických dokumentů Prahy 14 zaměřených na začleňování Romů ze sociálně vyloučených lokalit do majoritní společnosti.
Příjemce dotace	Městská část Praha 14
Adresa	Bratří Venclíků 1073/8, Praha 14, hl. m. Praha
Projektový manažer	Mgr. David Beňák
Partner projektu	IRIS (Madrid), Municipality of Veldhoven, MEPCO, s.r.o.
Výše rozpočtu, % dotace	5 323 651,80,- Kč; 95 %
Termín realizace	1. dubna 2012 – 31. března 2014
Místo realizace a území dopadu	Praha 14, hl. m. Praha
Webová adresa	http://www.romplan.cz/
1.2 Přehled terénního šetření	
Příjemce dotace	Individuální řízený rozhovor (25. 3. 2015, Mgr. David Beňák , projektový manažer, vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městské části Praha 14) Individuální řízený rozhovor (7. 5. 2015, Bc. Lenka Horváthová, DiS. , koordinátorka národních aktivit; MČ Prahy 14 - OSVZ, OSPOD, služby pěstounům) Individuální řízený rozhovor (6. 5. 2015, Mgr. Alexandra Šimčíková , koordinátorka mezinárodních aktivit; MEPCO s.r.o.)
Cílová skupina	Individuální řízený rozhovor (7. 5. 2015, Claudie Laburdová , Odbor sociálních věcí a zdravotnictví MČ Praha 14, garantka Programu dostupného bydlení, pracovnice pro prevenci v sociálně-zdravotní oblasti) Individuální řízený rozhovor (7. 5. 2015, Mgr. Jozef Baláž , Komunitní centrum Chánov; ředitel společnosti Sociální podnik Černý most, s.r.o.) Individuální řízený rozhovor (7. 5. 2015, Aleš Kuda , zastupitel MČ Praha 14, bývalý místostarosta)
Klíčoví aktéři	Klíčoví aktéři byli zahrnuti jako cílové skupiny do projektových aktivit.

ABSTRAKT: VÝSLEDKY EVALUAČNÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

Oblast podpory OP LZZ: 5a.1 Mezinárodní spolupráce

PROJEKT: ROLE MĚST V INTEGRACI SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ ROMSKÉ LOKALITY – Praha 14

Příjemce: Městská část Praha 14
Výše dotace: 5 323 652,- Kč

Místo: MČ Praha 14
Termín realizace: 1. 4. 2012 – 31. 3. 2014

CÍL PROJEKTU

Cílem projektu byla příprava politik začleňování obyvatel sociálně vyloučených romských lokalit. Projekt měl přispět k aktualizaci stávajících strategických dokumentů MČ Praha 14 zaměřených na začleňování Romů ze sociálně vyloučených lokalit do majoritní společnosti, a to prostřednictvím výměny zkušeností a dobré praxe se zahraničními partnery.

Primární cílovou skupinou projektu byly územní samosprávné celky a jejich organizace a zaměstnanci a nestátní neziskové organizace. Sekundární cílovou skupinou byli i samotní příslušníci sociálně vyloučených romských lokalit, kterých se ovšem dotýkaly spíše dopady projektu.

CO SE V PROJEKTU ODEHRÁLO?

Hlavní aktivitou byly krátkodobé (5denní) studijní zahraniční stáže v zemích zahraničních partnerů (2x v Nizozemsku, 2x ve Španělsku), při kterých zástupci CS získali nové zkušenosti v oblasti dobrých praxí ve strategickém plánování a přípravě politik začleňování romských komunit, bydlení, zaměstnanosti, vzdělávání a pravidel správné komunikace s veřejností.

Po stážích v partnerských zemích proběhly pracovní a diseminační workshopy, při kterých byly nové poznatky zaváděny do praxe a probíhaly diskuze nad připravovanými strategickými dokumenty. Pozvány byly i další zainteresované subjekty.

Společně s workshopy vznikla i webová aplikace (s informacemi o realizaci projektových aktivit a výstupech projektu) a sborník dobré praxe s informacemi od zahraničních partnerů.

Tyto aktivity byly poté využity při aktualizaci koncepčních dokumentů MČ Praha 14 zaměřených na integraci Romů.

Koncepce integrace obyvatel sociálně vyloučených romských lokalit spočívá zejména v lokální aplikaci komplexního přístupu a postihuje zejména složky bydlení, zaměstnanosti, vzdělání, sociálních služeb a bezpečnosti.

Získané poznatky i jejich aplikace na území MČ Praha 14 byly následně šířeny do dalších MČ na území hl. m. Prahy, které se chtějí zabývat (respektive se již zabývají) integrací Romů či obyvatel sociálně vyloučených lokalit.

V rámci projektových aktivit byly realizovány stáže za účasti široké skupiny relevantních aktérů (oborově i regionálně)

CO PROJEKT PŘINESL LIDEM?

Uskutečnění kroků k řešení problematiky začleňování obyvatel sociálně vyloučených romských lokalit, vč. aktualizace strategických dokumentů

Díky realizaci projektu se s přispěním zahraničních partnerů podařilo aktualizovat dva koncepční dokumenty, které byly následně schváleny Zastupitelstvem MČ Praha 14.

Na základě zahraniční inspirace byl vytvořen Sborník dobré praxe a došlo dále k zásadní aktualizaci Zásad pronajímání bytů, včetně zavedení Programu dostupného bydlení. Všechny dokumenty jsou důležité z pohledu řešení problémů sociálně vyloučených obyvatel.

Díky zapojení širokého spektra klíčových aktérů do projektu byl nastartován dialog, který přispívá ke koordinaci přístupu a vzájemnému sdílení zkušeností.

Díky zapojení politické reprezentace do zahraničních stáží a návazných aktivit došlo ke změně myšlení vedení MČ, čímž bylo eliminováno riziko „nepopulárního politického tématu“, do kterého není ochota investovat finanční prostředky. Uvědomění si závažnosti situace i potřeba řešení problému jsou nově zakotveny i v programovém prohlášení vedení MČ. Rada MČ je nyní více nakloněna investicím do této oblasti a otevřenější vůči inovativním řešením.

Díky projektu se podařilo prosadit nový Program dostupného bydlení do dokumentu schvalovaného zastupitelstvem a tím zabezpečit jeho podporu a realizaci na MČ.

„Program je pro některé z rodin velmi náročný, mívají strach ze spolupráce a z otevřenosti, kterou po nich požadujeme. Na druhou stranu se ukazuje, že pokud se podaří bariéru nedůvěry překonat, program je velmi funkční a zapojené rodiny se daří stabilizovat a zvyšovat jejich životní úroveň,“ shrnuje vedoucí projektu. Garantka programu dodává: „Vybírány jsou rodiny, které trápí nejen bydlení, ale mají kombinované problémy – např. zadluženost, zdravotně postižené dítě apod. Těmto rodinám v programu zajistíme komplexní péči ve všech oblastech, ve kterých identifikujeme problém. Tím je přístup inovativní a nám se opravdu daří rodinám pomoci.“

Díky projektu navázala MČ vztahy s neziskovými organizacemi, čehož využila při realizaci Programu dostupného bydlení. Neziskové organizace na základě smlouvy s MČ pomáhají rodinám, pokud je identifikován problém v určité oblasti (např. RUBIKON centrum řeší oddlužení klientů, organizace Střed pomáhá v práci s dětmi a spolek HoSt pomáhá maminkám s péčí a výchovou dětí). Dle vyjádření zástupců příjemce projektu je tato spolupráce velmi funkční.

Sdílení zkušeností a šíření příkladů dobré praxe

Dopady projektu pro další klíčové aktéry spočívaly především ve sdílení zkušeností, získání nových poznatků a zjištění dobré praxe pro následnou práci a vytvoření sítě spolupracujících aktérů k výměně zkušeností.

Projekt upozornil na závažnost problematiky a přispěl ke změně přístupu klíčových aktérů. Díky zapojení pracovníků nejen z odboru sociálních věcí a zdravotnictví se podařilo ovlivnit také příbuzné obory, kterých se problematika dotýká a přesvědčit je o potřebě spolupráce.

Podařilo se tak nastavit spolupráci nejen s pracovníky dalších MČ Prahy řešící obdobné problémy, ale i propojit odbory MČ Prahy 14 (investiční, bytový, sociální) ke společnému komplexnímu řešení.

Realizace společných setkání a workshopů napomáhala přenosu dobrých praxí a sdílení zkušeností mezi aktéry.

PŘEKÁŽKY

Překážky při přípravě a realizaci:

- ❖ Nemožnost finančně odměnit zahraniční partnery – kvůli tomu se projektu nepodařilo zapojit další zamýšlené partnery (Velká Británie)
- ❖ Náročná administrativa projektu – včetně měnících se podmínek a odlišného výkladu těchto podmínek (v čase i v závislosti na pracovníkovi ŘO, konkrétně odlišné uznávání způsobilých nákladů).

Překážky v udržitelnosti výstupů:

- ❖ Neexistence koordinace bytové politiky v hl. m. Praze.
- ❖ Omezené možnosti MČ, jelikož sociální byty na jejím území jsou v majetku hl. m. Prahy.

SHRNUTÍ PŘÍNOSŮ PROJEKTU

Naplnění účelnosti a užitečnosti projektu	
Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Spíše nízký Projekt nebyl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikační úrovně. Účastníci si však díky realizaci zahraničních stáží, diseminačních workshopů a realizovaných konferencí rozšířili své znalosti v oblasti začleňování sociálně znevýhodněných.
Dopad na další klíčové aktéry	Spíše vysoký Došlo k navázání úzké spolupráce mezi jednotlivými klíčovými aktéry v rámci MČ i mimo lokalitu. Poznatky získané na zahraničních stážích (mj. dobré praxe v oblasti strategického plánování) byly přeneseny i na další klíčové aktéry problematiky.
Systémové dopady	Vysoký Došlo k nastavení mechanismů pro řešení problematiky sociálního vyloučení romské menšiny v MČ Praha 14 a zároveň byla šířena dobrá praxe mezi další aktéry zabývající se obdobnou problematikou na úrovni veřejné správy. Networking, zintenzivnění kooperace mezi aktéry.
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny	Problémy a potřeby cílové skupiny byly vyřešeny/naplněny (s ohledem k zaměření projektu).
Vnímání užitečnosti projektu ze strany cílových skupin a klíčových aktérů	
Užitečnost projektu ze strany cílových skupin (tj. klíčových aktérů projektu)	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska situace dalších subjektů.
Účinnost a hospodárnost projektu	
Naplnění účinnosti	Vysoké Způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu.
Naplnění hospodárnosti	Spíše vysoké Některé ze vstupů nebyly zcela nezbytné pro dosažení cílů, ale přispívaly k jejich plnění a celkovému účelu projektu.
Udržitelnost projektu	
Udržitelnost projektu	Vysoká Dosažené výsledky byly udrženy.
Identifikace nejlepších, dobré a neosvědčené praxe	
Dobrá praxe Celkové zhodnocení projektu evaluátorem na základě multikriteriální analýzy, která vychází z provedených šetření a zjištění v průběhu zpracování případové studie. Projekt obsahuje prvky dobré praxe uplatnitelné u obdobných projektů spočívající ve výběru vhodných mezinárodních i místních partnerů, v zahrnutí širšího spektra odborností účastníků (včetně klíčových aktérů v sociálním začleňování z dalších MČ i z MHMP) a v inovativním přístupu přenosu dobré praxe a zkušeností ze samosprávy na samosprávu.	

2 Výchozí situace a cíle projektu

2.1 Příjemce dotace	
Příjemce dotace	MČ Praha 14
Kategorie příjemce	veřejný subjekt: obecní samospráva (a její organizační složka) resp. organizační složka, příspěvková organizace či společnost založená či vlastněná obecní samosprávou
Předchozí zkušenosti příjemce s cílovou skupinou	Ano Příjemce má zkušenost s prací s příslušníky romských sociálně vyloučených lokalit přibližně 7 let. Přístup MČ i metodika se postupně vyvíjela, v současné době zde pracují 2 pracovnice (dohromady 1,5 úvazku).
2.2 Přístup ke zpracování žádosti	
Zapojení externího dodavatele pro zpracování žádosti	Ano
2.3 Cíle projektu	
<p>Globální cíl projektu:</p> <p>Prostřednictvím výměny zkušeností a dobré praxe se zahraničními partnery přispět k aktualizaci stávajících strategických dokumentů Prahy 14 zaměřených na začleňování Romů ze sociálně vyloučených lokalit do majoritní společnosti. Po splnění tohoto cíle následovaly další hlavní cíle.</p> <p>Hlavní cíle projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vytvoření strategických dokumentů a politik, které přispěly k řešení kvality a dostupnosti bydlení, problematiky zaměstnanosti, problematiky poskytování sociálních služeb. Prostřednictvím diseminace výstupů do dalších městských částí přispěl projekt k formulaci jednotné strategie začleňování romské menšiny na území hl. m. Prahy. ○ Vytvoření místního partnerství (MČ v Praze, zabývající se stejnou tematikou) a tematické sítě s mezinárodním (Nizozemsko, Španělsko) přesahem. 	
2.4 Cílová skupina	
Specifikace cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • územní samosprávné celky a jejich úřady • instituce služeb sociálního začleňování (a příbuzných oborů) • nestátní neziskové organizace a jejich pracovníci

3 Realizace projektu

3.1 Aktivity

POPIS AKTIVIT REALIZOVANÝCH V RÁMCI PROJEKTU

Úvodní aktivitou projektu bylo fórum, jehož cílem byl start nově vytvořené pracovní, kooperující tematické sítě a místního partnerství pro řešení problematiky postavení příslušníků sociálně vyloučených romských komunit. Hlavní aktivitou byly krátkodobé (5denní) studijní zahraniční stáže v zemích zahraničních partnerů (2x v Nizozemsku, 2x ve Španělsku), při kterých zástupci CS získali nové zkušenosti v oblasti dobrých praxí ve strategickém plánování a přípravě politik začleňování romských komunit, bydlení, zaměstnanosti, vzdělávání a pravidel správné komunikace s veřejností.

Po studijních cestách do partnerských zemí proběhly pracovní a diseminační workshopy, při kterých byly nové poznatky zaváděny do praxe a při kterých zároveň probíhaly diskuze nad nově připravovanými strategickými dokumenty. Pozvány sem byly i další zainteresované subjekty. Společně s workshopy vznikla i webová aplikace (s informacemi o realizaci projektových aktivit a výstupech projektu) a sborník dobré praxe (při jehož přípravě byly primárně využity informace poskytnuté zahraničními partnery při zahraničních stážích).

Všechny tyto předešlé aktivity byly poté využity při aktualizaci dvou koncepčních dokumentů MČ Prahy 14, zaměřených na integraci Romů – Komunitního plánu sociálních služeb a Komunitního plánu městské části Praha 14. Koncepce integrace obyvatel sociálně vyloučených romských lokalit spočívá zejména v lokální aplikaci komplexního přístupu a postihuje zejména složky bydlení, zaměstnanosti, vzdělání, sociálních služeb a bezpečnosti. Tyto dokumenty byly následně šířeny do dalších MČ na území hl. m. Prahy, které se chtějí zabývat (respektive se již zabývají) integrací Romů či obyvatel sociálně vyloučených lokalit. Na závěr byl celý projekt evaluován formou přímého dotazování cílové skupiny.

3.2 Realizace výběrových řízení

Počet realizovaných výběrových řízení	bez výběrového řízení
--	-----------------------

3.3 Realizační tým projektu

Velikost projektového týmu	7 osob
Úvazky	1,85 (přepočtený měsíční úvazek) po dobu 24 měsíců <u>Složení projektového týmu:</u> Projektový manažer (celkem 806 hodin) Koordinační národních aktivit (celkem 1613 hodin) Finanční manažer (celkem 806 hodin) Koordinační mezinárodních aktivit (0,3 úvazku po celé trvání projektu) Metodik (celkem 1210 hodin) Metodik (0,3 úvazku po celé trvání projektu) Asistent (0,15 úvazku po celé trvání projektu)

4 Zhodnocení přínosů a úspěšnosti projektu (účelnost, užitečnost)

4.1 Hlavní monitorovací indikátory

	cílová hodnota	dosažená hodnota	dosažená h. v %
Počet podpořených osob - celkem	45	49	109
Počet nově vytvořených pracovních míst pro znevýhodněné skupiny			
Počet úspěšných absolventů kurzů - celkem	100	93	93
Osoby se zdravotním postižením	---	---	---
Mladí dospělí opouštějící ústavní zařízení	---	---	---
Osoby opouštějící výkon trestu odnětí svobody	---	---	---
Muži	---	19	---
Ženy	---	30	---

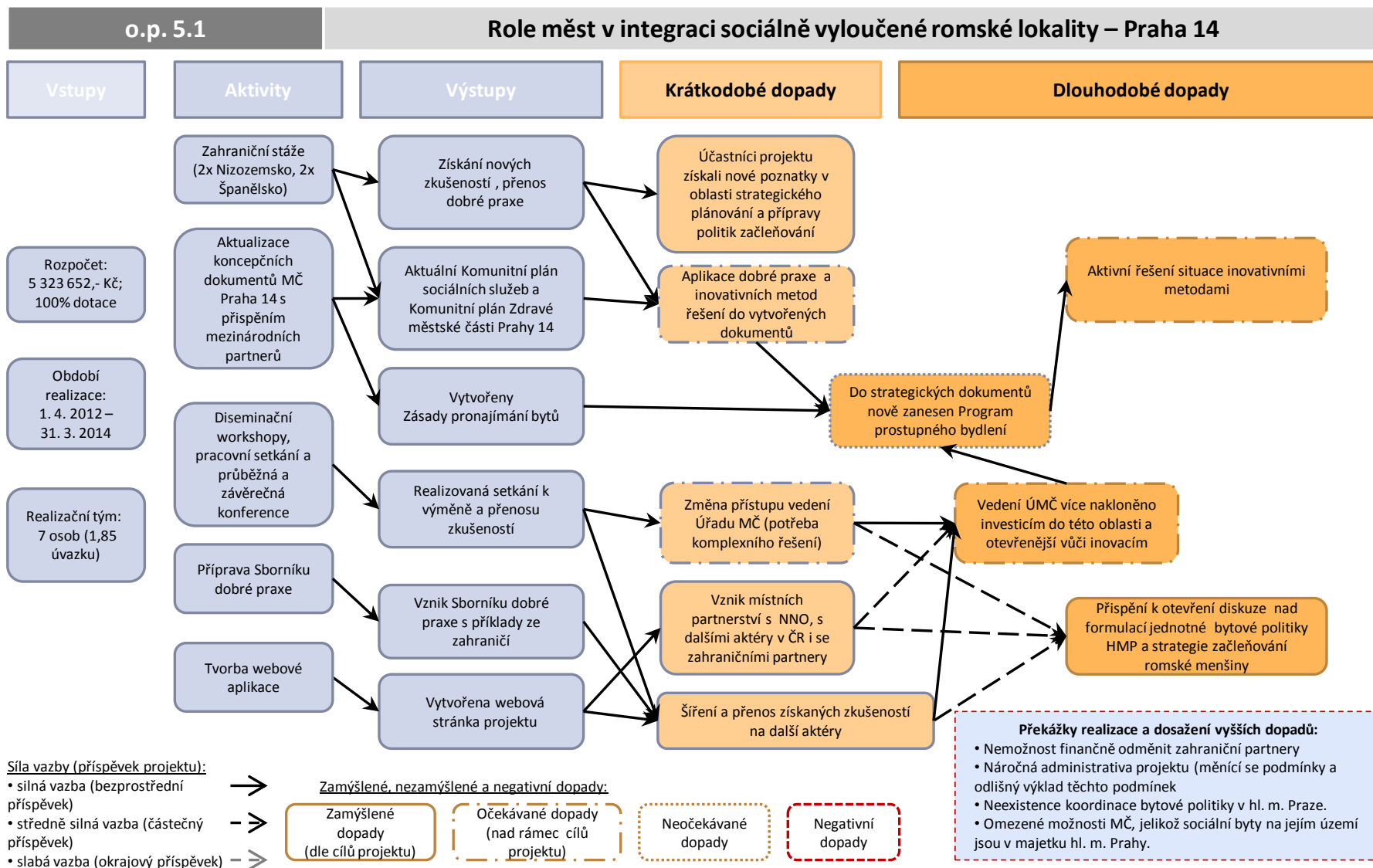
4.2 Zhodnocení přínosů projektu

4.2.1 Teorie změny

Teorie změny ukazuje ověřené přínosy projektu, které zahrnují očekávané i neočekávané dopady zjištěné na základě provedeného terénního šetření, případně dalších dostupných informací.

Intervenční logika byla v projektové žádosti dobře nastavena, tj. byly popsány předpokládané kauzální vazby a očekávané dopady projektu. V rámci šetření se následně potvrdilo naplnění očekávaných dopadů projektu.

Teorie změny projektu

4.2.2 Strukturované zhodnocení dopadů (taxonomie)

Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Spíše vysoký	
	Projekt nebyl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikační úrovně. Účastníci si však díky realizaci zahraničních stáží, diseminačních workshopů a realizovaných konferencí rozšířili své znalosti v oblasti začleňování sociálně znevýhodněných.	
Dopad na zaměstnanost účastníků	Nerelevantní	
	Projekt nebyl zaměřen na řešení zaměstnanosti účastníků.	
Dopad na zaměstnatelnost účastníků jiný než kvalifikační	Nerelevantní	
	Projekt nebyl zaměřen na řešení zaměstnatelnosti účastníků.	
Dopad na ekonomickou situaci účastníků	Nerelevantní	
	Projekt nebyl zaměřen na řešení ekonomické situace účastníků.	
Dopad na sociální statut účastníků	Nerelevantní	
	Projekt nebyl zaměřen na řešení sociální status účastníků.	
Dopad na rovné příležitosti	Nerelevantní	
	Projekt nebyl zaměřen na řešení problematiky rovných příležitostí účastníků.	
Dopad na další klíčové aktéry	Spíše vysoký	
	Došlo k navázání úzké spolupráce mezi jednotlivými klíčovými aktéry v rámci MČ i mimo lokalitu. Poznatky získané na zahraničních stážích (mj. dobré praxe v oblasti strategického plánování) byly přeneseny i na další klíčové aktéry problematiky.	
Systémové dopady	Vysoký	
	Došlo k nastavení mechanismů pro řešení problematiky sociálního vyloučení romské menšiny v MČ Praha 14 a zároveň byla šířena dobrá praxe mezi další aktéry zabývající se obdobnou problematikou na úrovni veřejné správy. Networking, zintenzivnění kooperace mezi aktéry. Aktualizace dokumentů na MČ za přispění mezinárodních partnerů.	
Efekty ovlivňující přínosy projektu	Potvrzeno / nepotvrzeno	Komentář
Creaming-off	<i>nepotvrzeno</i>	Do projektu byli zařazeni účastníci, kteří se zabývají problematikou sociálního začleňování – nebo příbuzných oborů. Účastníci byli vybíráni tak, aby byla zajištěna implementace a přenos získaných zahraničních zkušeností.
Lock-in efekt	<i>nepotvrzeno</i>	V rámci projektu byla naopak snaha propojovat více oborů, zaměstnance více organizací (MČ, NNO) a šířit výsledky projektu.

Alternativní atribuce	<i>nepotvrzeno</i>	Aktivity projektu byly klíčovým faktorem pro dosažení přínosů.
Substituce	<i>nepotvrzeno</i>	Efektů nebylo dosaženo na úkor jiných osob ve srovnatelném postavení.
Mrtvá váha ¹	<i>nepotvrzeno</i>	Bez poskytnuté dotace by nebyla realizována podstatná většina aktivit projektu (stáže a návazné workshopy, konference, vznik sborníku dobré praxe, webu atd.) Bez poskytnuté dotace by pravděpodobně proběhla aktualizace koncepčních dokumentů MČ, ovšem bez aplikace získaného know-how a zavedení inovativních přístupů k řešení problému.
4.2.3 Zhodnocení účelnosti projektu - shrnutí (celkové vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny)		
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny (celkové dopady projektu)	Problémy a potřeby cílové skupiny byly vyřešeny	
4.2.4 Nezamýšlené dopady		
Existence nezamýšlených pozitivních dopadů projektu	Ne	
Nezamýšlené dopady	---	
4.2.5 Negativní dopady		
Existence negativních dopadů projektu	Ne	
Negativní dopady	---	

¹ Jedná se o efekt výhradně řešitelný pouze v rámci Counterfactual Impact Evaluation. V rámci této případové studie se tak jedná pouze o vyjádření na základě zjištění z realizovaného šetření.

4.3 Užitečnost projektu na základě vnímání ze strany cílových skupin a dalších klíčových aktérů

Užitečnost projektu ze strany cílových skupin (tj. klíčových aktérů projektu)	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska situace dalších subjektů)
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	<i>Klíčoví aktéři byli zahrnuti jako cílové skupiny do projektových aktivit.</i>

4.4 Inovativnost projektu

Využití inovovaných řešení	Ano – vývoj inovativního řešení z hlediska cílové skupiny Řešení lokálního problému komplexním způsobem, napříč obory (z různých hledisek). Inovativní přístup k přenosu dobré praxe a zkušeností – ze samosprávy na samosprávu. Zahrnutí širšího spektra odborností účastníků (včetně klíčových aktérů v sociálním začleňování z dalších MČ i z MHMP), zahrnutí politické reprezentace i zástupců úředníků.
-----------------------------------	---

4.5 Způsob zjišťování výsledků projektu ze strany samotného příjemce

Udržování vzájemných vazeb se zástupci podpořených subjektů je obousměrné. Díky realizovaným workshopům a konferenci se podařilo seznámit účastníky, kteří dále spolupracují při řešení problematiky sociálního začleňování. Spolupráci probíhá většinou osobně či telefonicky a na náhodné bázi.

S některými klíčovými aktéry z neziskové sféry pokračuje spolupráce intenzivní formou, protože byli zapojeni do realizace vytvořeného Programu dostupného bydlení a dalších aktivit MČ.

Ověření přínosů projektu u účastníků ze strany příjemce	<ul style="list-style-type: none"> • Osobní rozhovory či diskuse • Telefonicky
Ověření přínosů projektu příjemcem u klíčových aktérů, kteří se projektu nezúčastnili	<ul style="list-style-type: none"> • Nahodilé zjišťování přínosů pouze u některých aktérů

I. ZHODNOCENÍ DOPADŮ A PŘÍNOSŮ REALIZACE PROJEKTU

Projekt lze na základě provedeného šetření hodnotit jako velmi úspěšný, a to jak z hlediska přínosů pro příjemce a primární cílové skupiny (klíčové aktéry v procesu začleňování znevýhodněných), tak z hlediska sekundární cílové skupiny. Dopady a přínosy realizovaných aktivit lze v souladu s cíli projektu vymezit z těchto hledisek:

- Dopady pro příjemce dotace: Uskutečnění kroků k řešení problematiky začleňování obyvatel sociálně vyloučených romských lokalit. Aktualizace strategických dokumentů s přispěním mezinárodních partnerů.
- Dopady pro cílovou skupinu – klíčové aktéry v procesu začleňování znevýhodněných: Sdílení zkušeností a šíření příkladů dobré praxe.
- Dopady pro sekundární cílovou skupinu: Aktivní řešení problémů obyvatel sociálně vyloučené romské lokality komplexně, inovativními metodami.

1) Dopady pro příjemce dotace: Uskutečnění kroků k řešení problematiky začleňování obyvatel sociálně vyloučených romských lokalit. Aktualizace strategických dokumentů s přispěním mezinárodních partnerů.

Městská část Praha 14 se potýká s problémem začlenění sociálně vyloučených obyvatel, většinou obyvatel vyloučených romských lokalit. Řešení a nastavení této problematiky na území MČ bylo hlavním tématem projektu.

V rámci projektu byly realizovány celkem 4 výjezdy do zahraničí, konkrétně do Španělska (2 realizované stáže) a Nizozemska (taktéž 2 stáže). Zahraniční stáže byly určeny pro politickou reprezentaci a zaměstnance ÚMČ Praha 14, představitele městských částí s obdobnými problémy (Praha 7, 5, 9 atd.) a pro další partnery ze sociální oblasti (např. z neziskové sféry). Program stáží byl zaměřen na strategické plánování s cílem začlenění obyvatel sociálně vyloučených romských komunit. Prioritně byly tématy setkávání zaměstnanost, bydlení, sociální péče a komunikace s veřejností.

Díky realizaci projektu se na MČ podařilo **aktualizovat dva koncepční dokumenty**² a to s přispěním mezinárodních partnerů. Oba dokumenty byly schváleny Zastupitelstvem MČ Praha 14. Na základě zahraniční inspirace dále došlo k zásadní **aktualizaci Zásad pronajímání bytů**³ a byl **vytvořen Sborník dobré praxe**, přičemž všechny dokumenty jsou důležité z pohledu řešení problémů sekundární cílové skupiny.

Oproti původnímu plánu došlo na základě zahraniční inspirace k zásadnímu doplnění Zásad pronajímání bytů o **Program prostupného bydlení**, který stanovuje nový přístup k řešení. Popis programu blíže viz dopady na sekundární cílovou skupinu (část 3).

Jelikož byla příjemcem identifikována jako výrazná překážka udržitelnosti aktivit na podporu začleňování neexistence koordinované bytové politiky hl. m. Prahy, byl díky projektu nově otevřen **dialog s HMP** o regulaci přidělování bytů a dle vyjádření příjemce se daří nalézat společná řešení.

Díky zapojení politické reprezentace došlo ke **změně myšlení** vedení Úřadu MČ, čímž bylo eliminováno riziko „nepopulárního politického tématu“, do kterého nebude ochota investovat finanční prostředky. Politická reprezentace si díky zkušenostem a příkladům ze zahraničí uvědomila

² Komunitní plán sociálních služeb a Komunitní plán zdravé městské části.

³ Zásady k pronájmu bytů ve správě MČ Praha 14

závažnost situace a potřebu jejího řešení, díky čemuž se snadněji prosazovaly navrhované změny. Potřeba řešení této otázky se stala součástí Programového prohlášení Rady MČ Praha 14 pro volební období 2014 – 2018 a celkově je nyní, dle vyjádření příjemce, ÚMČ více nakloněn investicím do této oblasti a otevřenější vůči inovativním řešením.

Díky projektu navázala MČ **vztahy s neziskovými organizacemi, čehož využila při realizaci Programu** dostupného bydlení. Neziskové organizace na základě smlouvy s MČ pomáhají rodinám, pokud je identifikován problém v určité oblasti (např. RUBIKON centrum řeší oddlužení klientů, organizace Střed pomáhá v práci s dětmi a spolek HoSt pomáhá maminkám s péčí a výchovou dětí). Dle vyjádření zástupců příjemce projektu je tato spolupráce velmi funkční.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Celková úspěšnost projektu v dosahování cílů a pozitivních dopadů projektových aktivit spočívá v pečlivé přípravě projektu, kdy byla nastavena **aktivní komunikace a spolupráce s relevantními subjekty**. Projekt byl předem projednán s relevantními úředníky i politickým vedením různých MČ i HMP a v některých případech byl předem získán písemný příslib politické reprezentace k účasti (např. Radní HMP). Takovýto závazek přispěl dle vyjádření příjemce k úspěšné realizaci projektových aktivit, i přes výměnu politické reprezentace.

Dalším z faktorů byla **zkušenost příjemce v dané oblasti**, otevřenost novým přístupům a aktivní vedení odboru sociálních věcí a zdravotnictví MČ Praha 14.

Velkou roli hrál v projektu také **výběr partnerů** projektu – jednak mezinárodních partnerů, kteří sami využívají inovativní přístupy a měli příjemci „co předat“ a jednak partnera MEPCo, který disponoval potřebnými znalostmi v organizaci podobných projektů, včetně znalosti prostředí a jazyka.

Dopady projektu (realizace pomoci sociálně vyloučeným) byly velmi pozitivní, díky snaze o nastavení **komplexního přístupu** k řešení a **zapojení širokého okruhu klíčových aktérů**, od politického vedení přes zástupce z řad NNO. Neziskové organizace byly dále zapojovány do realizace nových nástrojů. Organizace jsou pověřeny zajišťováním aktivizace a terénních programů v rámci Programu dostupného bydlení. Díky zapojení širokého okruhu aktérů se dále dařilo a daří šířit informace o projektu, o zahraničních příkladech dobré praxe i o realizaci programů podpory v MČ.

Také dle hodnocení partnera projektu společnosti MEPCO, s.r.o., která pomáhá realizovat velké množství projektů, byl tento projekt výjimečný právě v zapojení širokého spektra účastníků, zapojení politické reprezentace i úředníků a přesahu i do dalších oborů.

2) Dopady pro cílovou skupinu – klíčové aktéry v procesu začleňování znevýhodněných: Sdílení zkušeností a šíření příkladů dobré praxe

Na cílovou skupinu klíčových aktérů působících v procesu začleňování znevýhodněných měl projekt podobné dopady jako na příjemce. Dopady spočívaly především ve **sdílení zkušeností, získání nových poznatků** pro svou práci včetně **zjištění dobré praxe a vytvoření sítě** spolupracujících aktérů k výměně zkušeností. Dle hodnocení příjemce se podařilo nastavit spolupráci např. s pracovníky MČ Praha 8 a MČ Praha 7 (vedoucí odboru sociálních věcí), MČ Praha 9 (pracovnice bytového fondu).

Dle vyjádření klíčových aktérů přinesl projekt řadu zajímavých informací, které se daří šířit napříč městskými částmi. Projekt upozornil na závažnost problematiky a přispěl ke **změně přístupu**

klíčových aktérů. Díky zapojení pracovníků nejen z OSVZ se podařilo ovlivnit také příbuzné obory, kterých se problematika dotýká a přesvědčit je o potřebě spolupráce.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Faktory úspěchu projektových aktivit jsou uvedeny výše, viz bod 1.

3) Dopady pro sekundární cílovou skupinu: Aktivní řešení problémů obyvatel sociálně vyloučené romské lokality komplexně, inovativními metodami.

Romové v České republice se potýkají s podobnými problémy v podobných oblastech jako Romové ve Španělsku, potažmo v celé Evropě: zaměstnanost, bydlení a vzdělání. Nevyhovující bydlení a praktická nemožnost získat klasické nájemní bydlení je pro celou řadu romských rodin v České republice velmi palčivá otázka. Celé rodiny končí na předražených ubytovnách a stát ani města nemají žádnou strategii a koncepci sociálního bydlení. Právě to se pokoušela změnit Městská část Praha 14 mj. prostřednictvím realizovaného projektu Role měst v integraci sociálně vyloučené romské lokality - Praha 14, kdy se úředníci snažili přenést příklady dobré praxe v oblasti řešení problémů sociálního začleňování romské menšiny do této městské části.

Díky realizaci projektu se podařilo změnit přístup klíčových aktérů z ÚMČ (nejen z OSVZ) a byly nastaveny nové principy přístupu k této skupině. Mimo jiné byly aktualizovány Zásady pronajímání bytů, včetně nově vytvořené části **Program prostupného bydlení**.

Obecným cílem programu prostupného bydlení je pomoci zvládnout bytovou nouzi těm obyvatelům, kteří si z objektivních příčin nemohou obstarat vlastní bydlení nebo k němu mají přístup z různých důvodů ztížen, zejména z důvodu dopadů sociálního vyloučení. Cílem programu je pomoci občanům (rodinám), kteří se potýkají s dopady sociálního vyloučení či jsou jeho dopady ohroženi. Tuto situaci může navozovat sociální vyloučení jako takové či existence potencionálního zadlužení, problémové soužití či jiné formy selhávání v základních sociálních rolích. Celý program je koncipován jako forma tréninku a komplexu podpory (přípravná fáze před vstupem do programu, dva stupně bydlení, řešení dalších identifikovaných problémů rodin – viz níže). Program je sestaven tak, aby občany zařazené do tohoto programu připravil na běžný trh s bydlením a uplatnění na trhu práce (aktivizace pracovního potenciálu). Cílem programu tedy je celkově občany stabilizovat a minimalizovat rizika selhání.

Program prostupného bydlení zahrnuje komplexní podporu:

MČ vypracovala systém pro vytipování vhodných kandidátů na podporu, který zvyšuje přínosnost celého systému. Občané, které vytipuje OSVZ jako vhodné pro zařazení do Programu, musí splňovat náročné podmínky (nutnost otevřenosti rodiny, „vstup do soukromí“ a detailní průzkum všech oblastí života). Celá přípravná fáze (práce s rodinou před samotným bydlením) trvá 7-9 týdnů a bývá pro rodinu, dle hodnocení klíčových aktérů, hodně náročná.

Program je postaven na dvou stupních bydlení. První stupeň bydlení je realizován v bytovém objektu MČ Praha 14 v ul. Broumarská (tzv. „dům Broumarská“) a druhý stupeň je realizován v ostatním bytovém fondu ve správě MČ. Celý program má trvat 4 roky, přičemž na každý půl rok je vypracován Individuální plán (IP) pro rodinu, který shrnuje problémy rodiny a určuje, na co by se měla pomoc zaměřit. K IP vznikají každý měsíc Akční plány, které stanovují konkrétní kroky (například ve spolupráci s NNO) pro vyřešení identifikovaných problémů a jejichž dodržování (pokrok) je hodnoceno pracovníky MČ. V prvním stupni spolupracují pracovníci MČ velmi intenzivně s rodinou

(např. povinnost 2x měsíčně navštívit pracovnice na úřadě, 2x návštěva těchto pracovnic v novém domově rodiny, spolupráce s NNO při řešení dalších identifikovaných problémů – např. oddlužení).

U klientů zařazených do tohoto programu je očekáváno, že dojde ke:

- stabilizaci sociální a finanční situace,
- minimalizaci rizika návratu do sociálního vyloučení,
- ovlivnění chování a jednání,
- celkové posílení sociálních dovedností rodin (dle individuálních možností).

Program prostupného bydlení je realizován v době zpracování případové studie cca rok a půl a jsou do něj zařazeny 4 rodiny, které se daří stabilizovat a pomoci jim vymanit se z obtížné životní situace. Všechny rodiny jsou v současné době v prvním stupni bydlení, některé z nich se chystají do druhého stupně v následujících měsících. Dle vyjádření klíčových aktérů se zatím daří úspěšně pomáhat rodinám, které jsou do programu zapojeny.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Faktory vzniku podpůrných aktivit a aplikace inovativních přístupů (dobré praxe ze zahraničí) jsou uvedeny výše, viz bod 1.

II. Přínosy projektu z hlediska rovnosti mužů a žen

Projekt není zaměřen na řešení rovnoprávnosti mužů a žen. Projektové výstupy jsou směřovány na obě skupiny. Nabídka účasti na projektu nebyla ovlivňována pohlavím účastníků.

III. Překážky při realizaci projektu a způsoby jejich řešení

1) Výskyt a řešení očekávaných rizik

Rizika, která byla očekávána před realizací projektu, se týkala zejména otázek spojených se zajištěním spolupracujících aktérů, včetně zahraničních partnerů, nastavení komunikace a naplnění koncepce (ohledně přístupu ze strany politické reprezentace). Tato rizika se podařilo eliminovat díky dobrému nastavení projektu, kvalitnímu výběru partnerů a zapojení širokého spektra relevantních aktérů do aktivit projektu, jak bylo také avizováno v projektové žádosti (blíže viz popis dopadů a přínosů projektu).

2) Překážky bránící dosažení vyšších přínosů projektu a jeho udržitelnosti

Dosažení vyšších přínosů bránily **překážky ve fázi přípravy i realizace projektu**. Z projektové příručky a pravidel výzvy vyplývalo, že v rámci projektu nebylo možné finančně podporovat zahraniční partnery projektu. Dle vyjádření příjemce se kvůli nemožnosti finanční odměny zahraničních partnerů nepodařilo zapojit další zamýšlené partnery (Velká Británie). Další významnou překážkou efektivnější realizace byla náročná administrativa projektu. Respondenti terénního šetření si stěžovali jednak na měnící se podmínky pro projekt, ale především na odlišný výklad těchto podmínek (v čase i v závislosti na pracovníkovi ŘO, konkrétně odlišné uznávání způsobilých nákladů).

Mezi překážky pro dosažení vyšších přínosů lze zařadit **překážky externí, působící ve fázi dopadů** projektu – mimo projektové aktivity. Jedná se především o nízkou míru koordinace bytové politiky v hl. m. Praze jako celku, kdy je ve zvýšené míře využíván bytový fond na území MČ Praha 14 (který je v majetku hl. m. Prahy) místo koordinovaného „rozptylu“ sociálně vyloučených obyvatel do více lokalit. S tím souvisí také omezené možnosti intervencí MČ, jelikož sociální byty na jejím území jsou většinou v majetku hl. m. Prahy.

5 Zhodnocení projektu dle účinnosti, hospodárnosti a udržitelnosti

5.1 Účinnost projektu	
Naplnění účinnosti (taxonomie)	Vysoké – způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu
Výše podpory na jednu podpořenou osobu ⁴	109 tis. Kč
Jednotkové náklady na vytvořené pracovní místo	-
5.2 Hospodárnost projektu	
Naplnění hospodárnosti (taxonomie)	Spíše vysoké – některé ze vstupů nebyly zcela nezbytné pro dosažení cílů, ale přispívaly k jejich plnění a celkovému účelu projektu
Počet podpořených osob na jeden úvazek projektového týmu	26,5 podpořených osob
Úvazek projektového týmu na jedno vytvořené pracovní místo	-
5.3 Udržitelnost přínosů projektu	
Udržitelnost projektu (taxonomie)	Vysoká - Dosažené výsledky byly udrženy

I. Účinnost a hospodárnost projektu

Aktivity byly nastaveny a realizovány tak, že přinášely maximálně možné přínosy a členové projektového týmu byli využiti optimálním způsobem. S danými zdroji nebylo, dle zjištění, možné dosáhnout vyššího rozsahu, kvality výsledků ani přínosů. Disponibilní (využité) zdroje byly využity tak, aby docházelo k maximalizaci přínosů příslušné intervence. Projekt je tak možné označit jako vysoce účinný.

Výše podpory na jednu podpořenou osobu (celkem 49 osob) dosáhla 109 tis. Kč. Při interpretaci těchto nákladů je nezbytné vzít do úvahy, že kromě mzdového příspěvku na pracovníky zahrnují v některých případech i náklady na dopravu, ubytování, atd. Do výpočtu jednotkového nákladu na jednu podpořenou osobu vstupují zcela nesrovnatelně vykázané počty podpořených osob, kdy každá z těchto osob byla podpořena v jiné intenzitě a v odlišném časovém rozsahu.

Většina aktivit realizovaných v rámci projektu byla prospěšná a potřebná pro dosažení očekávaných přínosů a dopadů projektu. Projektové vstupy (aktivity a lidské zdroje) byly nezbytné a jejich rozsah byl většinou adekvátní pro dosažení cílů projektu a hospodárnost projektu tak lze označit za spíše vysokou. Příjemce projektu pouze konstatoval, že pro uspořádání nákladů by bylo možné pro příště snížit počet realizovaných diseminačních workshopů (celkem realizovány 4 workshopy).

V rámci projektu byl počet podpořených osob na jeden úvazek projektového týmu 26,5 osob.

⁴ K interpretaci blíže viz text níže.

Dále lze za zbytečné náklady považovat ty, které vznikaly projektovému týmu vzhledem ke komplikacím s administrací projektu. Projektový tým (především ze strany partnera projektu MEPCO, s.r.o.) je zkušeným příjemcem a administrátorem projektů z fondů EU. Přesto bylo velmi náročné administrovat projekt, jelikož podmínky realizace se v průběhu několikrát měnily. Navíc nebylo možné využít zkušeností, které měl partner projektu z jiných projektů např. s ohledem na uznávání způsobilých výdajů – protože výklad těchto pravidel se lišil v závislosti na konkrétním pracovníkovi ŘO.

V rámci realizace projektu nebyla vyčerpána celá požadovaná částka. Dle Závěrečné monitorovací zprávy bylo vyčerpáno celkem 91,8 % požadované částky dotace.

II. Udržitelnost přínosů projektu

Obecně u projektů, které cílí na zástupce veřejné správy, je udržitelnost spojena s problémem stálosti politické reprezentace, která se v některých případech promítá také do stálosti dalších zaměstnanců (úředníků) úřadu (dle příjemce problém např. na MČ Praha 5). V rámci projektu byla snaha zabránit tomuto problému získáním příslibu politické reprezentace (písemný příslib k zapojení od Radního MHMP, který platil i po změně pracovníka). Příjemce dbal na zapojení politické reprezentace přímo do projektových aktivit (účast na stážích) tak, aby se získané znalosti přenesly nejen do aktualizovaných dokumentů, ale aby se podařilo změnit i myšlení vedení MČ. Zároveň byla vytvořena síť spolupracujících subjektů napříč městskými částmi a odbory, aby bylo zabráněno ztrátě know-how v případě odchodu některého z účastníků projektu.

Mezi výstupy projektu jsou také aktualizované strategické dokumenty městské části, které jsou schválené zastupitelstvem, což zaručuje jejich vyšší stálost (udržitelnost) navzdory politickým změnám. Samotné dokumenty obsahují zapracované dobré praxe a myšlenky získané v rámci stáží i následných workshopů a napomáhají udržitelnosti a realizaci těchto myšlenek.

Výstupy projektu jsou udržitelné a účastníci projektu nadále čerpali inspiraci a myšlenky z příkladů dobré praxe například při tvorbě zmiňovaného Programu dostupného bydlení. V plánu je také aplikovat získané know-how při vytváření systému „domovních bytů“ (inspirace z Nizozemska, kde se praktikuje systém, že se o dům stará komunita. Ta je například zapojena do společné správy vnitrobloku, do rozhodování o rekonstrukčních pracích, funkce domovníka je vykonávána někým z komunity apod.).

Navíc byla vytvořena publikace Sborník dobré praxe, která shrnuje používanou praxi z navštívených zemí a je dostupná široké (odborné) veřejnosti.

6 Souhrnné zhodnocení a poučení z realizace

6.1 Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Existence dobré praxe (taxonomie)	Dobrá praxe
Bodové hodnocení na základě multikriteriální analýzy	96 (ze 100)
Hodnocení jednotlivých kritérií v rámci multikriteriální analýzy	
Kritérium	Bodové hodnocení
<i>účelnost projektu (váha 30 %)</i>	100
<i>užitečnost projektu ze strany cílových skupin (váha 10 %)</i>	100
<i>užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů (váha 10 %)</i>	100
<i>účinnost projektu (váha 15 %)</i>	100
<i>hospodárnost projektu (váha 15 %)</i>	70
<i>udržitelnost projektu (váha 15 %)</i>	100
<i>inovativnost řešení (váha 5 %)</i>	100

I. Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Projekt ROLE MĚST V INTEGRACI SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ ROMSKÉ LOKALITY – PRAHA 14, jehož předmětem bylo prostřednictvím výměny zkušeností a dobré praxe se zahraničními partnery přispět k řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit v Městské části Praha 14, lze celkově označit za vhodný příklad dobré praxe. Projekt naplňuje uspokojivě charakteristiky z hlediska účelnosti, užitečnosti, účinnosti, udržitelnosti a navíc přináší inovativní přístup k řešení problematiky.

Cíle projektu byly naplněny v plném rozsahu. Užitečnost realizovaných aktivit jak pro účastníky (klíčové aktéry v problematice) tak příjemce byla potvrzena (blíže viz zhodnocení dopadů a přínosů realizace projektu). Projekt je úspěšný zejména s ohledem na využití získaného know-how v aplikaci inovativního přístupu řešení do politik začleňování obyvatel sociálně vyloučených romských komunit. Přínosné pro dosažení těchto pozitivních dopadů byly všechny podpořené aktivity a projekt vede k maximální možné udržitelnosti v rámci vnějších okolností.

Celková úspěšnost byla dána naplněním několika provázaných faktorů a především aktivním a zodpovědným přístupem příjemce a jeho partnerů. Faktory, které vedly k naplnění cílů projektu, jsou uvedeny výše.

Projekt obsahuje prvky dobré praxe uplatnitelné u obdobných projektů spočívající ve výběru vhodných mezinárodních i místních partnerů, v zahrnutí širšího spektra odborností účastníků (včetně klíčových aktérů v sociálním začleňování z dalších MČ i z MHMP) a v inovativním přístupu přenosu dobré praxe a zkušeností ze samosprávy na samosprávu.

II. Doporučení dle faktorů úspěchu a překážek při realizaci projektu

V rámci projektu se osvědčilo a pro obdobně zaměřené projekty lze doporučit:

- **předběžné domluvení účasti na projektu politické reprezentace MČ i MHMP**
specifikace: klíčové pro aplikaci a (finanční) podporu nastaveným mechanismům.
- **pečlivý výběr mezinárodních partnerů s ohledem na studovanou problematiku**

specifikace: výběr takových partnerů, kteří jsou ochotni a schopni předat svou dobrou praxi.

- **pečlivý výběr partnera projektu**

specifikace: výběr partnera, který má zkušenosti v dané problematice, zná regionální a jazyková specifika dalších partnerů a je schopný projektové aktivity efektivně organizovat

- **výhody spolupráce různých CS**

specifikace: přizvání politické reprezentace a zahrnutí širšího spektra odborností účastníků (včetně klíčových aktérů v sociálním začleňování z dalších MČ i z MHMP) – přispění ke komplexnímu řešení

- **inovativní přístup přenosu dobré praxe a zkušeností ze samosprávy na samosprávu**

specifikace: přenos zkušeností samosprávných celků ze zahraničí do ČR

Negativní faktory, které bylo třeba při realizaci projektu řešit/překonat:

- Nemožnost finančně odměnit zahraniční partnery – kvůli tomu se projektu nepodařilo zapojit další zamýšlené partnery (Velká Británie).
- Náročná administrativa projektu – včetně měnících se podmínek a odlišného výkladu těchto podmínek (v čase i v závislosti na pracovníkovi ŘO, konkrétně odlišné uznávání způsobilých nákladů).

Překážky pro dosažení vyšších přínosů

- Neexistence koordinace bytové politiky v hl. m. Praze.
- Omezené možnosti MČ, jelikož sociální byty na jejím území jsou v majetku hl. m. Prahy

III. Potenciál šíření dobré praxe / aplikovatelnosti projektu

Aplikovatelnost a potenciál pro šíření dobré praxe jsou u tohoto projektu velmi vysoké. Projekt může být inspirací a návodným příkladem pro další aktéry v sociálním začleňování. Projekt obsahuje prvky dobré praxe uplatnitelné u obdobných projektů spočívající ve výběru vhodných mezinárodních i místních partnerů, v zahrnutí širšího spektra odborností účastníků (včetně klíčových aktérů v sociálním začleňování z dalších MČ i z MHMP) a v inovativním přístupu přenosu dobré praxe a zkušeností ze samosprávy na samosprávu.